

Schreiner, Klaus.
Fundamentals of museology.
On the theory and
methodology of collecting,
preserving, decoding and
utilizing musealia,
Waren, 1985, pp. 1—95

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar
Zagreb

Sukladno temeljnim načelima međunarodnih pravila ICOM-a (ICOM-ovog komiteta za muzeologiju), o potrebi ustanovljavanja muzeologije kao znanstvene discipline i poticanju muzeoloških istraživanja kao i prezentiranju teorijskih i metodoloških okvira te discipline, radna je grupa za muzeologiju, predvođena Dr Klausom Schreinerom provela takova istraživanja u DR Njemačkoj a publikacija Osnovi muzeologije jedna je iz serije priručnika za muzealce i studente post-diplomskog studija muzeologije u toj zemlji.

K. Schreiner je svoja predavanja za studente znatno proširio i pripremio kao sveobuhvatni pregled razvoja muzeologije u povijesnom kontekstu sa preglednim, sažetim, prikazom rada muzeja u DR Njemačkoj.

U devet temeljnih poglavlja, od onog o povijesti muzeja, oblikovanja muzejskih zbirki i njihovoj zaštiti, preko opsežnijeg uvida u postojeće teorije i metodologije katalogiziranja i istraživanja samih muzealia, autor se bavi i specifičnim poslovima muzeja — od obrazovnih aktivnosti do priprema i organizacije izložaba. U poglavlju o instituciji muzeja i njegovoj društvenoj funkciji prvo se definira pojam muzeja a potom slijedi klasifikacija muzeja i mreže muzeja. Jedna od klasifikacijskih kategorija za muzeje je podjela na 4 tipa — muzeje historije, prirodoslovne, umjetničke i tehničke muzeje. Osnovni se tipovi potom dijele na niz podgrupa. Nadalje, muzeji se u DR Njemačkoj svrstavaju i u kategorije u odnosu na oblik muzeja, društvenu važnost, kulturnu politiku i dr. Slijedi opis osnovnih funkcija muzeja, principi rukovođenja i planiranja rada muzeja u DR Njemačkoj te poglavlje o tome kako muzeji mogu pomoći u očuvanju mira i unapređenju međunarodnog razumijevanja sukladno brojnim ICOM-ovim i Unescovim rezolucijama i preporukama.

Nastojeći pojasniti područje muzejskog djelovanja/muzeologiju autor na kraju publikacije daje instruktivan pri-

jedlog klasifikacijskog sistema za to područje.

Ovom publikacijom K. Schreiner nastavlja promoviranje muzeoloških tema u seriji do sada štampanih priručnika kao što je to: Uvod u muzeologiju — doprinos teoretskoj osnovi muzejskog rada iz 1982., Povijest muzeologije, štampano 1983, Muzeološki pojmovi: Izbor, 1982. godine i Osnove muzeologije (na njemačkom jeziku) iz 1984.

Takove su publikacije, štampane u offsetnom obliku, osnovom svakog studijskog pristupa području muzejskog rada i muzeologiji uopće i dobar primjer za izradu priručnika nastavnog pomagala također, i u našim okvirima posve nedostatnih publikacija te vrsti.

Crnobrnja, Nikola A. Novac
sa područja Zemuna do 1521.
godine. izd. Muzej grada
Beograda. Serija — Zbirke i
legati, katalog XVI, Beograd,
1984. str. 1—141, ilustr.
Urednik: Miša Filipović

Katalog »Novac s područja Zemuna do 1521. godine« šesnaesta je knjiga u seriji edicije Kataloga zbirki i legata koju je prije nekoliko godina pokrenuo Muzej grada Beograda s namjerom da i široj, a ne samo stručnoj, javnosti prezentira i približi dio kulturnih i povijesnih vrijednosti vlastitih fundusa.

Numizmatička je zbirka jedna od najbrojnijih u Muzeju grada Beograda, s oko 30 000 komada, u okviru koje su uglavnom novčani nalazi s područja grada Beograda, a u katalogu je obrađen samo novac koji potječe iz Zemuna i njegove okoline. Najveći dio fonda novca toga područja sakupljen je od 1954. do 1968. godine, kada je Narodni muzej u Zemunu bio samostalna institucija i vršio niz rekonosciranja i arheoloških istraživanja te prikupio niz novčanih nalaza. Dakako, i nakon integracije s Muzejem grada Beograda, ta aktivnost ne jenjava a prezentirana publikacija lijep je doprinos i svojevrzni sažetak dosadašnjih dosega u prikupljanju i obradi građe sa zemunskog područja koja se u muzeju vodi kao zasebna cjelina.

Autor dijeli katalog na pet osnovnih poglavlja s opsežnim uvodnikom u ko-

jem ukazuje na literaturu koja se odnosi na obrađivano područje, dosadašnja arheološka istraživanja uz pregled nalaza ostava na tome području sve do turskih osvajanja. Slijedi prikaz novca iz vremena Skordiska, cjelina o rimskom novcu, zatim o srednjovjekovnom novcu — od Seobe naroda do turskog prodiranja na područje Srijema s pregledom bizantskog, srpskog, venecijanskog i ugarskog novca. U posljednjem je poglavlju dragocjeni katalog novca koji u okviru kataloških jedinica teče in continuo. Obrada je vršena u više alineja koje obuhvaćaju nominal, metal, inventarni broj, mjesto nalaza, težinu, prečnik, literaturu i kovnicu.

Ovdje prezentirani novac tek je dio poznatih nalaza od kojih se dio nalazi i u brojnim jugoslavenskim muzejima kao i u Nacionalnom muzeju u Budimpešti. Za očekivati je da se objavljivanjem muzejskih fondova u nas zaokruži i cjelina novčanih nalaza zemunskog područja a ovaj je Katalog svojim znanstvenim i stručnim nivoom poticajan za takav rad.

B. Š.

Czajkowski, Jerzy. Muzea na
Wolnym Powietrzu Europie.
izd. Muzeum Budownictwa
Ludowego w Sanoku.
Rzeszow — Sanok, 1984, pp.
1—431, ilustr.

Muzej na otvorenom temom je ove opsežne publikacije koja po prvi put prezentira tzv. skansenologiju kao praktičnu znanost sa svojom metodologijom temeljenom na iskustvima koja rastu sukladno porastu broja muzeja na otvorenom. Ta kompleksna metodologija koristi znanja i humanističkih i tehničkih struka, a ponajprije je uključuje u dio muzeologije.

Naslov korišten za ovu knjigu označava da se radi o muzejima u kojima se arhitektonski objekti tretiraju kao izložci na otvorenom. Opći pojam muzej na otvorenom korespondira u značenju s njemačkim pojmom »Freilichtmuseum«, francuskim »musee de plein air«, u slavenskim zemljama i etnopark te često »Skansen«, po etnografskom muzeju na otvorenom prostoru u blizini Stockholma.

U većem se broju etnoparkova u svijetu izlažu prvenstveno originalni objekti koji predstavljaju kulturno histo-